

SKLEP KOMISIJE

z dne 24. avgusta 2012

o spremembi Priloge I k Uredbi (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina

(Besedilo velja za EGP)

(2012/490/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005 ⁽¹⁾ ter zlasti člena 23(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (ES) št. 715/2009 določa nediskriminatorna pravila za pogoje dostopa do prenosnih omrežij zemeljskega plina, da se zagotovi pravilno delovanje notranjega trga s plinom. Ker je podvajanje infrastrukture za prenos plina največkrat negospodarno in neučinkovito, se konkurenco na trgih z zemeljskim plinom spodbuja z dostopom tretjih oseb in odprtjem infrastrukture vsem dobaviteljem na pregleden in nediskriminatoren način. Pogost pojav pogodbene prezasedenosti, pri kateri uporabniki omrežja kljub fizično razpoložljivim zmogljivostim ne morejo dobiti dostopa do sistemov za prenos plina, je ovira na poti k dokončnemu oblikovanju notranjega energetskega trga.
- (2) Pokazalo se je, da pogodbena prezasedenost v omrežjih Unije za prenos plina še naprej ovira razvoj dobro delujočega notranjega trga s plinom kljub uporabi nekaterih načel za upravljanje prezasedenosti, kakor je ponudba prekinljivih zmogljivosti, ki je predvidena v Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1775/2005 z dne 28. septembra 2005 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina ⁽²⁾ in Uredbi (ES) št. 715/2009. Zato je treba spremeniti smernice o uporabi postopkov za upravljanje prezasedenosti v primeru pogodbene prezasedenosti. V skladu s členom 23(3) Uredbe (ES) št. 715/2009 bi morale predlagane smernice odražati razlike med nacionalnimi plinskimi sistemi in lahko določijo minimalne zahteve, ki jih je treba izpolnjevati za doseg nediskriminatornih in preglednih pogojev za dostop do omrežja ob upoštevanju postopkov za upravljanje prezasedenosti.
- (3) Postopki za upravljanje prezasedenosti se morajo uporabljati v primeru pogodbene prezasedenosti in so namenjeni za reševanje teh primerov z vračanjem neizkoriščenih zmogljivosti nazaj na trg, da se prerazporedijo v rednem postopku dodeljevanja. Smernice o postopkih za

upravljanje prezasedenosti v primeru pogodbene prezasedenosti ne obravnavajo rednih postopkov dodeljevanja zmogljivosti.

- (4) Kadar se na povezovalni točki pogosto pojavlja fizična prezasedenost, postopki za upravljanje prezasedenosti pogosto niso prava rešitev. V takšnih primerih je treba rešitev preučiti z vidika načrtovanja omrežja in naložb.
- (5) V skladu z Uredbo (ES) št. 713/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: Agencija) spremlja in analizira izvajanje teh smernic. Operaterji prenosnih sistemov morajo objavljati informacije, ki so potrebne za ugotavljanje nastopa pogodbene prezasedenosti, v obliki, primerni za obdelavo.
- (6) V skladu s členom 24 Uredbe (ES) št. 715/2009 zagotavlja skladnost z navedenimi smernicami.
- (7) Za zagotavljanje najučinkovitejše uporabe postopkov za upravljanje prezasedenosti na vseh povezovalnih točkah in zaradi doseganja največjega možnega obsega razpoložljivih zmogljivosti v vseh sosednjih vstopno-izstopnih sistemih je zelo pomembno tesno sodelovanje nacionalnih regulativnih organov in operaterjev prenosnih sistemov iz različnih držav članic in v državah članicah ter tesno sodelovanje med operaterji in regulativnimi organi. Zlasti bi morali nacionalni regulativni organi in operaterji prenosnih sistemov upoštevati najboljše prakse in si prizadevati za uskladitev postopkov za izvajanje teh smernic. Agencija in nacionalni regulativni organi v skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 713/2009 zagotovijo izvajanje najučinkovitejših postopkov za upravljanje prezasedenosti vstopnih in izstopnih točk v celotni Uniji.
- (8) Ker imajo operaterji prenosnih sistemov podrobne informacije o fizični uporabi sistema in lahko najbolje ocenijo prihodnje pretoke, je ustrezno, da določijo obseg dodatnih zmogljivosti, ki jih je treba zagotoviti poleg izračunanih tehničnih zmogljivosti. Operaterji prenosnih sistemov s ponudbo zagotovljenih zmogljivosti, ki so večje od tehnično razpoložljivih, ter ob upoštevanju scenarijev pretoka in pogodbenih zmogljivosti prevzemajo tveganje, ki ga je treba ustrezno nagraditi. Za določitev prihodkov operaterjev prenosnega sistema pa bi bilo

⁽¹⁾ UL L 211, 14.8.2009, str. 36.

⁽²⁾ UL L 289, 3.11.2005, str. 1.

⁽³⁾ UL L 211, 14.8.2009, str. 1.

treba tako dodatno zmogljivost dodeliti le, če so dodeljene vse druge zmogljivosti, vključno s tistimi, ki izhajajo iz uporabe drugih postopkov za upravljanje prezasedenosti. Operaterji prenosnih sistemov morajo tesno sodelovati pri določanju tehnične zmogljivosti. Za rešitev morebitne fizične prezasedenosti morajo operaterji prenosnih sistemov uporabiti stroškovno najbolj učinkovit ukrep, vključno s ponovnim odkupom zmogljivosti ali sprejetjem drugih tehničnih ali komercialnih ukrepov.

- (9) Uredbo (ES) št. 715/2009 je zato treba ustrezno spremeniti.
- (10) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem Odbora, ustanovljenega s členom 51 Direktive 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Priloga I k Uredbi (ES) št. 715/2009 se spremeni v skladu s Prilogo k temu sklepu.

Člen 2

Ta sklep začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju, 24. avgusta 2012

Za Komisijo

Predsednik

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ UL L 211, 14.8.2009, str. 94.

PRILOGA

Priloga I k Uredbi (ES) št. 715/2009 se spremeni:

1. točka 2.2 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„2.2 Postopki za upravljanje prezasedenosti pri pogodbeni prezasedenosti

2.2.1 Splošne določbe

1. Določbe iz točke 2.2 se uporabljajo za povezovalne točke med sosednjima fizičnima ali navideznima vstopno-izstopnima sistemoma med dvema ali več državami članicami ali v isti državi članici, če so točke predmet postopkov rezervacije s strani uporabnikov. Uporabljajo se lahko tudi za vstopne točke iz tretjih držav in izstopne točke do njih ob upoštevanju odločitve zadevnega nacionalnega regulativnega organa. Določbe iz točke 2.2 se ne uporabljajo za izstopne točke do končnih potrošnikov in distribucijskih omrežij, vstopne točke iz terminalov in proizvodnih objektov za utekočinjeni zemeljski plin (UZP) ter vstopno-izstopne točke iz objektov za skladiščenje in do takšnih objektov.
2. Od leta 2014 naprej Agencija na podlagi informacij, ki jih objavijo operaterji prenosnih sistemov v skladu z oddelkom 3 te priloge in po potrebi validirajo nacionalni regulativni organi, vsako leto do 1. marca objavi poročilo o spremljanju prezasedenosti na povezovalnih točkah v zvezi s produkti zmogljivosti, prodanimi v preteklem letu, ob upoštevanju, kolikor se le da, trgovanja z zmogljivostmi na sekundarnem trgu in uporabe prekinljive zmogljivosti.
3. Ustrezni operater(-ji) prenosnih sistemov ponudi(-jo) vse dodatne zmogljivosti, ki izhajajo iz uporabe enega od postopkov za upravljanje prezasedenosti, določenih v točkah 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 in 2.2.5, v rednem postopku dodeljevanja zmogljivosti.
4. Ukrepi iz točk 2.2.2, 2.2.4 in 2.2.5 se začnejo izvajati 1. oktobra 2013. Točka 2.2.3(1) do (5) se uporablja od 1. julija 2016.

2.2.2 Povečanje zmogljivosti s programom prevelikega zakupa in ponovnega odkupa

1. Operaterji prenosnih sistemov predlagajo in izvedejo program prevelikega zakupa in ponovnega odkupa, ki temelji na spodbudah in ga odobri nacionalni regulativni organ, da ponudijo dodatne zagotovljene zmogljivosti. Nacionalni regulativni organ se pred izvajanjem posvetuje z nacionalnimi regulativnimi organi sosednjih držav članic in upošteva mnenja sosednjih nacionalnih regulativnih organov. Dodatna zmogljivost je opredeljena kot zagotovljena zmogljivost, ponujena poleg tehnične zmogljivosti povezovalne točke, izračunane na podlagi člena 16(1) te uredbe.
2. Program prevelikega zakupa in ponovnega odkupa zagotavlja spodbude operaterjem prenosnih sistemov, da zagotovijo dodatne zmogljivosti, ob upoštevanju tehničnih pogojev, kot so kalorična vrednost, temperatura in pričakovana potrošnja zmogljivosti ustreznega vstopno-izstopnega sistema in zmogljivosti sosednjih omrežij. Operaterji prenosnih sistemov za izračunavanje tehnične ali dodatne zmogljivosti vstopno-izstopnega sistema uporabljajo dinamični pristop.
3. Program prevelikega zakupa in ponovnega odkupa temelji na sistemu spodbud, ki odraža tveganja operaterjev prenosnih sistemov pri zagotavljanju dodatnih zmogljivosti. Program je sestavljen tako, da se prihodki od prodaje dodatnih zmogljivosti in stroški, ki nastajajo v programu ponovnega odkupa, ali ukrepi v skladu z odstavkom 6 porazdelijo med operaterje prenosnih sistemov in uporabnike omrežja. Nacionalni regulativni organi odločajo o distribuciji prihodkov in stroškov med operaterjem prenosnega sistema in uporabnikom omrežja.
4. Tehnične zmogljivosti, zlasti predane zmogljivosti ter, kjer je primerno, zmogljivosti, ki izhajajo iz uporabe mehanizmov uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej in dolgoročne uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti, se za namene določanja prihodkov operaterjev prenosnih sistemov dodelijo pred drugimi dodatnimi zmogljivostmi.
5. Operater prenosnega sistema pri določanju dodatne zmogljivosti upošteva statistične scenarije za verjeten obseg fizično neizkoriščenih zmogljivosti ob katerem koli danem času na povezovalnih točkah. Upošteva tudi profil tveganja za ponudbo dodatnih zmogljivosti, ki ne privede do obveznosti presežnega ponovnega odkupa. Program prevelikega zakupa in ponovnega odkupa oceni tudi verjetnost in stroške ponovnega odkupa zmogljivosti na trgu ter jih prikaže v obsegu dodatne zmogljivosti, ki se daje na razpolago.
6. Kadar je to potrebno zaradi ohranitve celovitosti sistema, operaterji prenosnih sistemov uporabijo postopek ponovnega odkupa na tržni osnovi, v katerem lahko uporabniki omrežja ponujajo zmogljivosti. Uporabnike omrežja se obvesti o veljavnem postopku ponovnega odkupa. Uporaba postopka ponovnega odkupa ne posega z ukrepe, ki se uporabljajo v izrednih razmerah.
7. Operaterji prenosnih sistemov pred uporabo postopka ponovnega odkupa preverijo, ali alternativni tehnični in komercialni ukrepi lahko stroškovno učinkoviteje ohranjajo celovitost sistema.

8. Operater prenosnega sistema pri predlaganju programa prevelikega zakupa in ponovnega odkupa zagotovi nacionalnemu regulativnemu organu vse ustrezne podatke, ocene in modele, da lahko ta oceni program. Operater prenosnega sistema redno poroča nacionalnemu regulativnemu organu o delovanju programa in na njegovo zahtevo zagotovi vse ustrezne podatke. Nacionalni regulativni organ lahko od operaterja prenosnega omrežja zahteva, naj program spremeni.

2.2.3 *Mehanizem uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej*

1. Nacionalni regulativni organi od operaterjev prenosnih sistemov zahtevajo, da za spremembo začetne napovedi za uporabnika omrežja na povezovalnih točkah uporabljajo vsaj pravila iz odstavka 3, če se na podlagi letnega poročila Agencije o spremljanju v skladu s točko 2.2.1(2) pokaže, da je na povezovalnih točkah povpraševanje večje od ponudbe po rezervnih cenah, če se uporabljajo dražbe, v času postopkov dodeljevanja zmogljivosti v letu, ki ga obravnava poročilo o spremljanju, za produkte, ki se uporabljajo v navedenem letu ali katerem koli od naslednjih dveh let:
  - (a) za vsaj tri produkte zagotovljene zmogljivosti, ki trajajo en mesec, ali
  - (b) za vsaj dva produkta zagotovljene zmogljivosti, ki trajata četrletje, ali
  - (c) za vsaj en produkt zagotovljene zmogljivosti, ki traja najmanj eno leto, ali
  - (d) če ni bil ponujen noben produkt zagotovljene zmogljivosti, ki traja najmanj en mesec.
2. Če se na podlagi letnega poročila o spremljanju pokaže, da se razmere, opredeljene v odstavku 1, v naslednjih treh letih najverjetneje ne bodo ponovile, na primer zato, ker bodo zmogljivosti na voljo zaradi fizične širitve omrežja ali prekinitve dolgoročnih pogodb, ustrezni nacionalni regulativni organi lahko sklenejo prekiniti mehanizem uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej.
3. Popravek napovedi zagotovljenih zmogljivosti je dovoljen do največ 90 % in najmanj 10 % pogodbenih zmogljivosti, ki jih je zakupil uporabnik omrežja na povezovalni točki. Če napoved preseže 80 % pogodbenih zmogljivosti, se napoved za polovico nenapovedanega obsega lahko popravi navzgor. Če napoved ne preseže 20 % pogodbenih zmogljivosti, se napoved za polovico napovedanega obsega lahko popravi navzdol. Uporaba tega odstavka ne posega v ukrepe, ki se uporabljajo v izrednih razmerah.
4. Prvotni imetnik pogodbenih zmogljivosti lahko popravi napoved za omejeni del svojih zagotovljenih pogodbenih zmogljivosti v obliki prekinljivih zmogljivosti.
5. Odstavek 3 se ne uporablja za uporabnike omrežja (osebe ali podjetja in podjetja, ki jih nadzirajo v skladu s členom 3 Uredbe (ES) št. 139/2004), ki so v predhodnem letu na povezovalni točki imeli manj kot 10 % povprečnih tehničnih zmogljivosti.
6. Na povezovalnih točkah, na katerih se uporablja mehanizem uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej v skladu z odstavkom 3, nacionalni regulativni organ opravi oceno povezave s programom prevelikega zakupa in ponovnega odkupa v skladu s točko 2.2.2, ki lahko privede do odločitve nacionalnega regulativnega organa, da se določbe iz točke 2.2.2 ne uporabljajo za navedene povezovalne točke. Ta odločitev se nemudoma sporoči Agenciji in Komisiji.
7. Nacionalni regulativni organ lahko sklene izvajati mehanizem uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej v skladu z odstavkom 3 na povezovalni točki. Nacionalni regulativni organ se pred sprejetjem odločitve posvetuje z nacionalnimi regulativnimi organi sosednjih držav članic. Pri sprejemanju odločitve nacionalni regulativni organ upošteva mnenje nacionalnih regulativnih organov sosednjih držav.

2.2.4 *Predaja pogodbenih zmogljivosti*

Operaterji prenosnih sistemov sprejmejo vsako predajo zagotovljenih zmogljivosti, ki jih je zakupil uporabnik omrežja na povezovalni točki, razen produktov zmogljivosti, ki trajajo dan ali manj. Uporabnik omrežja ohrani svoje pravice in obveznosti iz pogodbe o zmogljivostih, dokler operater prenosnega omrežja zmogljivosti ne prerazporedi in do obsega zmogljivosti, ki jih operater prenosnega omrežja ne prerazporedi. Šteje se, da so predane zmogljivosti prerazporejene šele tedaj, ko so dodeljene vse razpoložljive zmogljivosti. Operater prenosnega omrežja takoj obvesti uporabnika omrežja o vsaki prerazporeditvi njegovih predanih zmogljivosti. Posebne pogoje za predajo zmogljivosti, zlasti za primere, ko svoje zmogljivosti preda več uporabnikov omrežja, odobri nacionalni regulativni organ.

2.2.5 Mehanizem dolgoročne uporabe ali izgube zmogljivosti

1. Nacionalni regulativni organi od operaterjev prenosnih sistemov zahtevajo, da delno ali v celoti prekličejo pogodbene zmogljivosti na povezovalni točki, ki jih uporabnik omrežja sistematično nezadostno izkorišča, kadar ta uporabnik svojih neizkoriščenih zmogljivosti ni prodal ali ponudil pod razumnimi pogoji ali kadar uporabniki omrežja zahtevajo zagotovljene zmogljivosti. Za pogodbene zmogljivosti se šteje, da so sistematično nezadostno izkoriščane, zlasti če:
    - (a) uporabnik omrežja brez ustrezne utemeljitve v povprečju uporablja manj kot 80 % svojih pogodbenih zmogljivosti od 1. aprila do 30. septembra in od 1. oktobra do 31. marca v okviru veljavne pogodbe, ki traja več kot eno leto, ali
    - (b) uporabnik omrežja sistematično napoveduje blizu 100 % svoje pogodbene zmogljivosti in popravlja napoved navzdol, da bi obšel pravila iz točke 2.2.3(3).
  2. Uporaba zagotovljenega mehanizma uporabe ali izgube zmogljivosti za dan vnaprej se ne sme upoštevati kot utemeljitev za preprečitev uporabe odstavka 1.
  3. Za uporabnika omrežja pomeni preklic delno ali celotno izgubo njegovih pogodbenih zmogljivosti za določen čas ali za preostanek veljavnega pogodbenega časa. Uporabnik omrežja ohrani svoje pravice in obveznosti iz pogodbe o zmogljivostih, dokler operater prenosnega omrežja zmogljivosti ne prerazporedi in do obsega zmogljivosti, ki jih operater prenosnega omrežja ne prerazporedi.
  4. Operaterji prenosnih sistemov nacionalnim regulativnim organom redno zagotavljajo vse podatke, ki so potrebni za spremljanje obsega izkoriščanja pogodbenih zmogljivosti v veljavnih pogodbah, ki trajajo več kot eno leto ali zajemajo periodična četrtletja, ki skupaj trajajo vsaj dve leti.“;
2. točka 3.1.1(1) se spremeni:
- (a) točka (e) se nadomesti z naslednjim besedilom:

„(e) v obliki, ki se lahko prenese na računalnik in je bila dogovorjena med operaterji prenosnih sistemov in nacionalnimi regulativnimi organi, na podlagi mnenja Agencije o usklajeni obliki, ter ki omogoča kvantitativne analize;“;
  - (b) doda se naslednja točka (h):

„(h) vse podatke je treba od 1. oktobra 2013 zagotoviti na eni osrednji, stroškovno učinkovito ustanovljeni platformi ENTSOG na ravni Unije.“;
3. točki 3.3(1) se dodajo naslednje točke (h), (i), (j), (k) in (l):
- „(h) nastop neuspešnih, pravno veljavnih zahtev po produktih zmogljivosti, ki trajajo najmanj en mesec, vključno s številom in obsegom neuspešnih zahtev, in
  - (i) v primeru dražb: kje in kdaj so se produkti zmogljivosti, ki trajajo najmanj en mesec, prodali po cenah, ki so višje od cene zalog;
  - (j) kje in kdaj v rednem postopku dodeljevanja zmogljivosti ni bil ponujen noben produkt zmogljivosti, ki traja najmanj en mesec;
  - (k) skupne zmogljivosti, ki so na voljo po uporabi postopkov za upravljanje prezasedenosti iz točk 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 in 2.2.5, glede na uporabljen postopek za upravljanje prezasedenosti;
  - (l) točke (h) do (k) se uporabljajo od 1. oktobra 2013.“
-